

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. Н. КАРАЗІНА
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
«КАРАЗІНСЬКА ШКОЛА БІЗНЕСУ»

Теоретичні та практичні питання узгодження інтересів розвитку територіальної системи

МАТЕРІАЛИ
Всеукраїнської науково-практичної
інтернет-конференції

31 жовтня 2020 р.

Харків – 2020

УДК 330.34 + 339.94 (063)

ББК 65 я 431

Редакційна колегія:

Александров В. В. к.е.н., проф., Родченко В. Б., д.е.н. проф., Третяк В. П. д.е.н., доц.,
Портна О. В., д.е.н., доц., Реун Г. П., к.е.н., доц., Крамаренко А. О., к.е.н.

Адреса ред. колегії:

61002, м. Харків, вул. Мироносицька, 1, Навчально-науковий інститут «Каразінська
школа бізнесу» Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, кім. 106,
e-mail: kbs@karazin.ua.

Теоретичні та практичні питання узгодження інтересів розвитку територіальної системи.
Матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (31 жовтня 2020 року).
Харків. 2020. 481 с.

У матеріалах конференції розглядаються передумови трансформації економічних систем на національному та регіональному рівнях; економічні, інформаційні, екологічні та соціальні аспекти розвитку територій; інструменти впровадження альтернативних джерел енергії, популяризації та розвитку ресурсо- та енергозбереження; особливості впровадження інноваційної та інвестиційної діяльності, управління проектами та програмами розвитку територій; ключові характеристики бізнес-середовища територіальної системи; особливості управління економічною безпекою територій.

Видання призначене для фахівців системи державного та регіонального управління, органів місцевого самоврядування, представників бізнесу, науковців, викладачів, здобувачів вищої освіти.

Матеріали подаються в авторській редакції.

ЗМІСТ

Секція 1. ПЕРЕДУМОВИ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ (НАЦІОНАЛЬНИЙ ТА РЕГІОНАЛЬНИЙ РІВЕНЬ).....	14
Бриль І.В., Брюховецький Я.С. ДЕЯКІ ДОСЛІДЖЕННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛІЗАЦІЇ СУЧАСНОЇ ЕКОНОМІКИ.....	14
Брюховецька Н.Ю., Булєєв І.П., Чорна О.А. ПРОТЕКЦІОНІЗМ ДЕРЖАВИ У СТИМУЛЮВАННІ РОЗВИТКУ МАШИНОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	17
Волохова І.В., Волохов В.А., Попова В.В. ЛОГІСТИЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ В СИСТЕМІ ЕКОНОМІЧНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ НА ЗАЛІЗНИЧНОМУ ТРАНСПОРТІ.....	20
Грига В.Ю. СМАРТ-СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ В УКРАЇНІ: МОЖЛИВОСТІ МІЖРЕГІОНАЛЬНОЇ КООПЕРАЦІЇ.....	22
Дейнека О.Г., Котик В.В., Котик В.О. УДОСКОНАЛЕННЯ РОБОТИ ЗАЛІЗНИЦЬ УКРАЇНИ ПІД ВПЛИВОМ МАСОВОЇ ЕПІДЕМІЇ.....	26
Дикань В.В., Цзян Пань МІСЦЕ КИТАЮ НА МІЖНАРОДНІЙ ЕКОНОМІЧНІЙ АРЕНІ.....	29
Дикань О.В., Громова О.В. НОВИЙ РЕГІОНАЛІЗМ ЯК ПЕРСПЕКТИВНИЙ НАПРЯМОК РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ СВІТОВОЇ ТОРГІВЛІ.....	31
Дикань О.В., Фещенко Д.І., Литвинов В.О. ДОСЛІДЖЕННЯ ПИТАННЯ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ УКРАЇНИ.....	33
Дунаєв І.В. РІЗНОМАНІТТЯ ТЕОРЕТИЧНИХ КОНЦЕПЦІЙ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ПРОСТОРУ: ЗАРОДЖЕННЯ ПОЛІТИКИ З ТЕОРІЇ.....	35
Єрємїна М.О., Сіроштан О.О. ВПЛИВ ПАНДЕМІЇ НА СТВОРЕННЯ/ОПТИМІЗАЦІЮ БІЗНЕС ПЛАНІВ.....	38
Заславська М.С., Григалюнас Д.В. ВПЛИВ ПАНДЕМІЇ НА МАРКЕТИНГОВУ ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ.....	41
Іваненко Л.В. ПЕРЕДУМОВИ ІНТЕЛЕКТУАЛІЗАЦІЇ ФАРМАЦЕВТИЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ.....	43
Каличева Н.Є. ТЕРИТОРІАЛЬНИЙ РОЗВИТОК ЯК ФАКТОР ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕГІОНАЛЬНОГО ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ.....	46
Кириченко Г.В. ОБҐРУНТУВАННЯ НАПРЯМІВ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ З ВИКОРИСТАННЯМ ВАРТІСНОГО ПІДХОДУ.....	48
Крилова О.В. FINTESН ЯК СУЧАСНИЙ ВИКЛИК ТРАНСФОРМАЦІЇ ГЛОБАЛЬНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЕКОСИСТЕМИ.....	50
Кудь А.А. ВПЛИВ ЦИФРОВІЗАЦІЇ НА МІСЦЕВІ РИНКИ ПРАЦІ: МОЖЛИВІСТЬ АБО ЗАГРОЗА?	53
Лисьонкова Н.М., Єрмоленко О.А. РОЛЬ КОНТРОЛІНГУ В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ ТА ШЛЯХИ ЙОГО ВДОСКОНАЛЕННЯ.....	57
Макогон В.Д. ФІНАНСОВО-БЮДЖЕТНА СТРАТЕГІЯ ФОРМУВАННЯ ВИДАКІВ БЮДЖЕТУ.....	59

Мисник К.П. ОСОБЛИВОСТІ ФОРЕНЗІКУ ЯК МЕТОДУ ЕКОНОМІЧНИХ РОЗСЛІДУВАНЬ НА ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ.....	60
Носова О.В., Носова Т.Ю. МОДЕЛЬ ПРИЙНЯТТЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ РІШЕНЬ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	63
Pasmor M., Wang Jing TERRITORIAL STRUCTURE AND MANAGEMENT OF SOCIO-ECONOMIC DEVELOPMENT OF THE STATE (ON THE EXAMPLE OF UKRAINE AND CHINA)	66
Позднякова Л.О., Котик В.В., Котик В.О. УДОСКОНАЛЕННЯ РОБОТИ ЗАЛІЗНИЦЬ УКРАЇНИ ПІД ВПЛИВОМ МАСОВОЇ ЕПІДЕМІЇ.....	68
Помінова І.І., Бондаренко І.В. ФІНАНСОВА НЕСТАБІЛЬНІСТЬ ЯК НАСЛІДОК ГЛОБАЛІЗАЦІЇ СВІТОВОГО ГОСПОДАРСТВА.....	71
Помінова І.І., Подгородний В.С. НАСЛІДКИ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО КАПІТАЛУ.....	73
Портна О.В., Веселін Драсковіч, Мімо Драсковіч НАЦІОНАЛЬНІ ЕКОНОМІЧНІ СИСТЕМИ: РОЗВИТОК ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА МІЖ КРАЇНАМИ.....	75
Posokhov I., Garnyk L., Sherstyuk V. COHERENCE BETWEEN GREEN INDUSTRIALIZATION AND ACHIEVING SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS ON LOCAL AND GLOBAL LEVELS: UKRAINIAN DRIFT.....	78
Prus Yu., Sosnina K. TRANSFORMATION OF APPROACHES TO DOING BUSINESS IN A PANDEMIC.....	81
Радченко Л.П. ІННОВАЦІЙНА СТРАТЕГІЯ МАКРОЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ ЯК ЧИННИК ТРАНСФОРМАЦІЇ ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ.....	84
Родченко М.В. ПРОБЛЕМИ ЗЕЛЕНОГО ПЕРЕХОДУ В УКРАЇНІ.....	86
Самошкіна О.А. БЮДЖЕТНА ПОЛІТИКА В УМОВАХ ІНСТИТУЦІЙНОЇ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ.....	89
Свірський В.С., Долик П.С. МОДЕЛІ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я.....	91
Соломка Я.А. НАУКОВІ ПОГЛЯДИ НА ОПОДАТКУВАННЯ ДОХОДІВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ.....	94
Тімченко О.Д., Сокол Н.А. ПЕРЕВАГИ І НЕДОЛІКИ МЕТОДІВ ДОСЛІДЖЕННЯ ПОВЕДІНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ.....	96
Трушкіна Н.В., Кітріш К.Ю., Шкригун Ю.О. ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ПАРТНЕРСЬКИМИ ВЗАЄМОВІДНОСИНАМИ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ.....	98
Фролова Н.Л. ВІТЧИЗНЯНІ РЕАЛІЇ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПРОЦЕСІВ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ.....	101
Худавердієва В.А., Миколюк О.О. ЕФЕКТИВНА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНА СИСТЕМА ЯК ЗАПОРУКА СТІЙКОГО РОЗВИТКУ.....	104
Яновська В.П., Душко Д.В. ІНВЕСТИЦІЇ В ІННОВАЦІЇ: СТИМУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ.....	107

Секція 2. ЕКОНОМІЧНІ, ІНФОРМАЦІЙНІ, ЕКОЛОГІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЙ.....	109
Андрєєва К.О. ДОСВІД УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ В КРАЇНАХ ЄС.....	109
Андросова Т.В., Лабунець А.В. СВІТОВІ ТЕРИТОРІАЛЬНІ РЕЙТИНГИ УКРАЇНИ ЯК ФАКТОР РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА.....	112
Афолабі Дамілола Аіша КЛАСТЕРНІ СТРУКТУРИ ЯК КЛЮЧОВИЙ ФАКТОР РОЗВИТКУ.....	115
Білоцерківський О.Б. РОЛЬ ТОРГІВЛІ У СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОМУ РОЗВИТКУ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	117
Даас Даниела Імад Ахмад РОЛЬ СТЕЙКХОЛДЕРІВ В ПРОЕКТНОМУ МЕНЕДЖМЕНТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ.....	119
Заславська М.С., Манелюк М.В. ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ.....	122
Ігнашкіна Т.Б., Гончарук О.В. ДЕМОГРАФІЧНИЙ СТАН ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСТІ ЯК ІНДИКАТОР ЕКОНОМІЧНОГО І СОЦІАЛЬНОГО ДОБРОБУТУ РЕГІОНУ.....	125
Ільїна М.В., Шпильова Ю.Б. СОЦІАЛЬНІ ПЕРЕТВОРЕННЯ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ.....	128
Ільченко М.О. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ В ТРАНСФЕРТНОМУ ЦІНОУТВОРЕННІ НА ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ ПРИ ЗДІЙСНЕННІ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	131
Ковалевська А.В., Таран Н.С. КЛЮЧОВІ ФАКТОРИ, ЩО ОБУМОВЛЮЮТЬ ВИБІР СТРАТЕГІЧНОГО ВЕКТОРУ РОЗВИТКУ МІСТ УКРАЇНИ.....	135
Kramarenko A., Agbemebias Emmanuel Jesse SOCIAL RESPONSIBILITY IN MEDICAL ENTREPRENEURSHIP.....	138
Кулініч О.А., Чижов Є.Д. ДІЛОВЕ СЕРЕДОВИЩЕ ФОРМУВАННЯ ПОЛІТИКИ ТОРГОВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА: РЕГІОНАЛЬНИЙ АСПЕКТ.....	140
Лазебник Ю.О., Нікітін В.-Б. В. АНАЛІЗ СТАНУ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ.....	143
Лисяк Л.В., Качула С.В. ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЙ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ.....	147
Лістрова О.С., Каращук Г.А. ФАКТОРИ ПРИЙНЯТТЯ СПОЖИВЧОГО РІШЕННЯ У СИТУАЦІЇ ЕКОНОМІЧНИХ ЗМІН.....	149
Ляшенко В.І., Трушкіна Н.В. ЩОДО ІНСТИТУЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТВОРЕННЯ ТРАНСПОРТНО-ЛОГІСТИЧНОГО КЛАСТЕРУ В ДОНЕЦЬКОМУ ЕКОНОМІЧНОМУ РАЙОНІ.....	151
Мельникова О.В., Деркач В.В. ГРОШОВІ ПЕРЕКАЗИ ТРУДОВИХ МІГРАНТІВ ЯК ЗАСІБ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЙ.....	154

Новіков Д.О. КЛАСТЕРНА СИСТЕМА РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЙ: РИЗИКИ ПРЕКАРИЗАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ.....	157
Parkhomenko O., Zhang Longfei STAKEHOLDER'S INTERACTION FOR THE ENSURING SUSTAINABLE TERRITORIAL DEVELOPMENT...	159
Поліщук В.М. ЄВРОПЕЙСЬКА ПАРАДИГМА РОЗВИТКУ ОПОДАТКУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОГО СПРЯМУВАННЯ.....	161
Пономарьова Т.В., Матюшко М.М. ОСОБЛИВОСТІ ЕКОЛОГІЧНОГО ОПОДАТКУВАННЯ В УКРАЇНІ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ.....	164
Прус Ю.І., Кривобік В.С. ЗЕЛЕНИЙ ТУРИЗМ ЯК НАПРЯМ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ УКРАЇНИ.....	167
Рекурн Г.П., Найдіна Є.С. ПЕРЕДУМОВИ УЗГОДЖЕННЯ ІНТЕРЕСІВ СТЕЙКХОЛДЕРІВ У РОЗВИТКУ РОЗУМНИХ МІСТ.....	170
Рижкова Ю.О. ПРОБЛЕМИ МОНІТОРИНГУ ТА ОЦІНЮВАННЯ СТРАТЕГІЙ СМАРТ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ.....	172
Родченко В.Б. Лю Цзеюй МЕХАНІЗМИ УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТНИМИ ПЕРЕВАГАМИ ТЕРИТОРІЙ НА ПРИНЦИПАХ СМАРТ-СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ.....	175
Сідельнікова І.В., Бу Ужі КООПЕРАЦІЯ ЯК ФАКТОР СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ.....	177
Тімченко О.Д., Батіч А.Г. СТАН ТА РОЗВИТОК ТОВАРНОЇ ПРОПОЗИЦІЇ СПОЖИВЧОГО РИНКУ УКРАЇНИ.....	179
Торопова Д.Д. ДЕСТРУКТИВИ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ ІНДУСТРІЇ УКРАЇНИ.....	180
Третяк В.П., Кулик Д.Є. СУЧАСНІ ПИТАННЯ ПРОЦЕСУ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ.....	183
Третяк В.П., Сюй Вейдун ІДЕНТИФІКАЦІЯ ТА ПРІОРИТЕЗАЦІЯ ІНТЕРЕСІВ СТЕЙКХОЛДЕРІВ ПРИ ФОРМУВАННІ СИСТЕМИ ІНДИКАТОРІВ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЙ.....	185
Філіпковська Л.О., Гордіна А.М. РОЛЬ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ЩОДО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЙ.....	189
Худавердієва В.А. ЕКОНОМІЧНІ, СОЦІАЛЬНІ І ЕКОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ СТІЙКОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЙ.....	191
Чепелєв О.О. СОЦІАЛЬНІ-ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ОСВІТИ В РЕГІОНІ.....	193
Червякова В.В. ФІНАНСОВА ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ ЯК ЧИННИК АКТИВІЗАЦІЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ.....	195
Червякова Т.І. ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ.....	198
Юрик Н.Є., Масляк Б.М. ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМ РОЗВИТКОМ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД.....	201

на вирощуванні, переробці або виробництві тих чи інших продуктів, але є необхідність задоволення існуючого попиту населення на ці товари.

Проведені дослідження показали, що товарна пропозиція непродовольчих товарів на регіональному споживчому ринку формується на 65...70% за рахунок імпортних товарів, причому спостерігається тенденція подальшого, поступового витіснення вітчизняних непродовольчих товарів із споживчого ринку регіону. З одного боку, завдяки збільшенню надходження споживчих товарів з-за кордону посилюється конкуренція на споживчому ринку, що стимулює підвищення якості і розширення асортименту товарів, що реалізуються, повніше задоволення купівельного попиту споживачів. Значне збільшення надходження імпортних товарів на внутрішній споживчий ринок сприяє його насиченню і ліквідації дефіциту по багатьом видам товарів. Крім того, збільшення імпорту за широким асортиментом споживчих товарів приводить до того, що на споживчому ринку країни разом з традиційними товарами, з'явилися нові для наших споживачів товари. З іншого боку, в результаті витіснення із споживчого ринку вітчизняних товарів, українські виробники вимушені значно скорочувати обсяги свого виробництва, унаслідок чого відбувається скорочення кількості зайнятого населення, знижується рівень реальних грошових доходів, а, отже, відбувається обмеження купівельного попиту. Засилля імпорту показує відсталість окремих галузей економіки України, і перш за все легкої промисловості, виробництва товарів тривалого користування.

Аналізуючи структуру імпорту споживчих товарів і, оцінюючи можливості вітчизняного виробництва, можна визначити пріоритети розвитку виробництва споживчих товарів нашої країни. Іншими словами, визначити асортимент товарів, за якими необхідний подальший прискорений розвиток вітчизняного виробництва. На наш погляд, пріоритетним напрямом на сучасному етапі розвитку економіки країни є насичення внутрішнього споживчого ринку вітчизняними конкурентоспроможними товарами і поступове витіснення імпортних товарів вітчизняними з доведенням частки імпорту в загальному обсязі товарної пропозиції на ринку до 10...15%. Це необхідно для того, щоб не тільки забезпечити економічну безпеку країни, але і сприяти подоланню безробіття, зростанню доходів як споживачів, так і виробників, розвитку інвестицій в економіку.

УДК 338.48

Торопова Дарія Дмитрівна
аспірант кафедри маркетингу

Український державний університет залізничного транспорту

ДЕСТРУКТИВИ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ ІНДУСТРІЇ УКРАЇНИ

Туристична індустрія наразі розглядається як один із перспективних напрямів соціально-економічного розвитку як окремого міста чи території, так і

країни загалом. Сукупний вклад туристичної галузі у розвиток світової економіки за підсумками 2018 р. оцінили у 8,8 трлн дол. або 10 % ВВП. Разом з цим вагомим є її внесок у покращення рівня зайнятості: туристична галузь генерує 319 млн робочих місць або кожне 10 місце для працевлаштування. До 2024 р. внесок туристичної індустрії у формування світового ВВП складе 10,8 % (13 трлн дол.), а рівень зайнятості у цій сфері досягне 371 млн осіб [1].

На противагу загальносвітовій тенденції зростання ролі туристичної галузі в формуванні ВВП країни і забезпеченні її соціально-економічного зростання, потенціал туристичної індустрії України не використовується належним чином. У світовому рейтингу країн за внеском туризму у ВВП Україна займає 79 позицію (6,8 млрд дол.). У цьому сенсі набуває показового характеру обсяг згенерованого доходу туристичної галузі лідерів вказаного рейтингу: внесок туристичної індустрії у ВВП США досяг 1595,1 млрд дол., Китаю – 1509,4 млрд дол., Японії – 367,7 млрд дол. [2]. У значній мірі така ситуація зумовлена низькою туристичною конкурентоспроможністю країни: у 2019 р. Україна посіла 78 місце серед 140 країн у даному рейтингу, піднявшись на десять позицій порівняно з 2018 р., що стало можливим завдяки високим позиціям країни за рівнем медицини і гігієни, цінової конкурентоспроможності, розвиненості трудових ресурсів і ринку праці, якості та доступності культурних ресурсів і ділових подорожей, а також за рівнем міжнародної відкритості.

Дослідження процесів розвитку туристичної галузі України протягом останніх років дозволяє дійти висновку, що туристичний потік продовжує невпинно знижуватися: у 2013 р. країну відвідали 24,6 млн осіб, у 2016 р. та 2019 р. – близько 13,6 млн осіб. Туристичний пік для України зафіксовано у 2008 р., коли кількість іноземних туристів досягала 25,4 млн осіб [3]. Тобто, країна поступово втрачає туристичну привабливість для іноземних громадян, що в значній мірі зумовлено нестабільною ситуацією в країні, загостренням політичних конфліктів та потрясінь, які активно висвітлюються світовими медіа-ресурсами і позиціонують країну як небезпечну для відвідування, низькою розвиненістю транспортної інфраструктури, зокрема авіатранспорту, і обмеженістю прямих бюджетних авіасполучень з Україною, складністю візових та митних процедур для іноземних туристів. Найпопулярнішими регіонами України для відвідування залишаються великі міста – Київ, Львів, Одеса, Харків, зокрема останній набирає популярності з точки зору ділового туризму.

Підприємства туристичної індустрії України обслуговують переважно потреби в туристичних послугах виїзних туристів. Так, у 2019 р. кількість туристів, обслуговуваних туроператорами та турагентами, досягла 6,1 млн осіб, з яких 5524,9 тис. осіб – виїзні туристи, 520,4 тис. осіб – внутрішні туристи і 86,8 тис. осіб – в'їзні іноземні туристи. Кількість суб'єктів туристичної діяльності в Україні (туроператори, турагенти, суб'єкти, що здійснюють екскурсійну діяльність) станом на 2019 р. склала 4664 од., з яких 1867 од. – юридичні особи та 2797 од. – фізичні особи-підприємці. Середньооблікова кількість штатних працівників підприємств галузі склала 12,5 тис. осіб. У свою чергу, сукупний дохід від надання послуг суб'єктами туристичної діяльності України досяг рівня 32,7 млрд грн. Поряд з цим слід зазначити, що туризм є

драйвером для зростання інших, пов'язаних із цією сферою, галузей, у т.ч. транспорту, торгівлі, готельно-ресторанного бізнесу, страхування та ін., стимулювання розвитку яких сприяє нарощенню надходжень до державного та місцевого бюджетів і покращенню рівня зайнятості в країні. Так, за перше півріччя 2020 р. обсяг експорту послуг, пов'язаних із подорожами, досяг 128 млн дол. (у 2019 р. цей показник зафіксовано на рівні 130,2 млн дол.) [3].

У цьому сенсі слід зазначити, що обсяг імпорту послуг, пов'язаних із подорожами, у декілька разів перевищує рівень експорту відповідних послуг Україною. Так, у 2019 р. значення імпорту даного виду послуг майже у чотири рази перевищувало рівень їх експорту країною, негативне сальдо зафіксовано на рівні 960,98 млн дол. Тобто наразі українці віддають перевагу відвідуванню переважно закордонних туристичних дестинацій, що, з одного боку, сприяє зростанню культурного рівня та історичної обізнаності українських громадян, а, з іншого, – відображає негативну тенденцію низької зацікавленості населення у відвідуванні історичних, культурних, релігійних та інших туристичних об'єктів України, що відповідно обмежує фінансовий потенціал країни для розбудови привабливої мережі національних туристичних дестинацій. Загалом нерозвиненість внутрішнього туризму обумовлена посиленням невідповідності ціни і якості туристичних послуг, низькою якістю туристичної інфраструктури і неефективною політикою інформаційного просування туристичної продукції.

Таким чином, слід зазначити, що сьогодні в Україні не сформовано належного базису для забезпечення розвитку туристичної індустрії. У значній мірі така ситуація обумовлена низькою зацікавленістю державної влади у підтримці розвитку туристичної індустрії в Україні і відповідно відсутністю дієвих програм забезпечення її стабільного зростання, несформованістю нормативно-правового базису розвитку туристичної галузі, значною часткою тіньового сегменту надання туристичних послуг, низькою сприятливістю бізнес-клімату в країні і повільними темпами залучення інвестиційних ресурсів у галузь, нерозвиненістю вітчизняних туристичних дестинацій і низькою якістю туристичної інфраструктури, більшість об'єктів якої були реконструйовані ще в радянські часи, скороченням обсягів та консервацією будівництва низки об'єктів туристичної інфраструктури та іншими деструктивами розвитку галузі. Подолання перелічених негативних тенденцій розвитку туристичної індустрії потребує суттєвого перегляду державної політики у цій сфері і реалізації дієвих заходів щодо розбудови комплексної ефективно функціонуючої системи туристично-рекреаційної інфраструктури в Україні.

Література

1. Туриндустрия через призму драйверов и барьеров бизнеса. *roscongress.org: веб-сайт*. URL: <https://roscongress.org/materials/turindustriya-cherez-prizmu-drayverov-i-barerov-biznesa/> (дата звернення: 19.10.2020).
2. Туризм, общий вклад в ВВП (млрд. долл. США). *кноета.ru: веб-сайт*. URL: <https://кноета.ru/> (дата звернення: 19.10.2020).
3. Статистична інформація. *Державна служба статистики України: веб-сайт*. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 20.10.2020).